

Dkt. Dave Mathewson, Hermeneutics, Hotuba ya 30, Ufu. 12-13

© 2024 Dave Mathewson na Ted Hildebrandt

Ninachotaka kufanya katika kipindi kilichopita ni kuangalia maandishi mengine ya Agano Jipya kama mfano wa jinsi ya kutumia na kutumia mbinu tofauti za ufafanuzi ambazo tumezungumzia katika kozi hii yote. Na tena, sitataja waziwazi mbinu hiyo na kusema, sasa nafanya hivi, lakini natumaini, utaweza kutambua ni njia gani inayotumika na jinsi ninavyoitumia ninapofanyia kazi maandishi. Na maandishi ninayotaka kuzingatia ni Ufunuo sura ya 12 na 13.

Na ninataka kuanza kwa kusoma sura ya 12 pekee. Nadhani hasa andiko kama Ufunuo ni muhimu kusoma. Kwa kweli, kitabu kinaanza kwa kutoa baraka kwa yule anayesoma na wale wanaosikia.

Kwa hivyo Ufunuo ulikusudiwa kwanza kusikilizwa, na kuna kitu kuhusu kusikiliza picha zikiendelea mbele ya macho yetu na kusikiliza tamthilia inayoendelea. Kwa hivyo nitasoma sura ya 12 tu kisha nitafupisha sura ya 13. Kwa hivyo Ufunuo sura ya 12.

Na kisha inaendelea kusema, Na kulikuwa na vita mbinguni. Mikaeli na malaika zake wakapigana na joka, na joka na malaika zake wakapigana. Lakini joka hakuwa na nguvu za kutosha, nao wakapoteza nafasi yao mbinguni.

Joka kubwa likatupwa chini, nyoka wa kale aitwaye Ibilisi, au Shetani, audanganyaye ulimwengu wote; akatupwa duniani, na malaika zake pamoja naye. Kisha nikasikia sauti kuu mbinguni, ikisema, Sasa wokovu, na nguvu, na ufalme wa Mungu, na mamlaka ya Kristo wake, yamekuja.

Kwa maana mshtaki wa ndugu zetu, yeye awashtakiye mbele za Mungu mchana na usiku, ametupwa chini. Wakamshinda kwa damu ya Mwana-Kondoo, na kwa neno la ushuhuda wao; hawakupenda maisha yao hata kuogopa kifo.

Kwa hiyo furahini, enyi mbingu, nanyi mkaao ndani yake. Lakini ole wa nchi na bahari, kwa sababu Ibilisi ameshuka kwenu. Amejaa ghadhabu, kwa sababu anajua ya kuwa muda wake ni mfupi.

Joka alipoona ametupwa chini duniani, alimfuata mwanamke aliyemzaa mtoto wa kiume. Mwanamke huyo alipewa mabawa mawili ya tai mkubwa, ili aruke hadi mahali pake jangwani, ambapo angetunzwa kwa wakati, nyakati, na nusu ya wakati, au miaka mitatu na nusu, tafsiri zingine husema, mbali na nyoka. Kisha nyoka akatapika kutoka kinywani mwake maji kama mto ili kumpita mwanamke huyo na kumchukua kwa kijito.

Lakini nchi ikamsaidia mwanamke, ikafungua kinywa chake, ikaumeza mto ule uliotolewa na joka kinywani mwake. Ndipo joka likamkasirikia mwanamke, likaondoka kwenda kupigana vita na wazao wake waliosalia, wale wanaotii amri za Mungu na kushikilia ushuhuda wa Yesu. Na kisha, mstari wa kwanza ni upi, na joka likasimama kando ya bahari?

Na kinachotokea katika sura ya 13 ni kwamba unapata pia, Shetani anaposimama ufukweni mwa bahari, anaonekana kufanya hivyo ili kuwaita wasaidizi wawili. Ambayo tunaipata katika sura ya 13 katika umbo la wanyama wengine wawili. Mnyama anayetoka baharini, na mnyama anayetoka ardhini.

Na wanyama hawa wawili wanaitwa na Shetani ili wamsaidie katika kuwafuatilia uzao wa mwanamke, na kufanya vita nao, na kujaribu kuwaangamiza. Sasa kabla

hatujaelewa andiko hili, ni muhimu kuliweka ndani ya muktadha wake wa kihistoria. Na hasa muktadha wa kihistoria wa kitabu cha Ufunuo.

Ufunuo unaelekezwa wazi kwa makanisa saba yaliyoko katika eneo la kale la Asia Ndogo, au Uturuki ya kisasa ya magharibi. Ambayo, makanisa hayo saba yote yamejikita ndani ya Milki ya Kigiriki-Kirumi, ndani ya utawala wa Kirumi. Na moja ya sifa za miji hiyo saba, inavutia, mingi kati ya miji hiyo saba yote ilikuwa na, yote ilikuwa na mahekalu ya kifalme .

Yaani, mahekalu yaliyojengwa kwa heshima ya mfalme. Au, na au yalikuwa na mahekalu yaliyotolewa kwa miungu ya kipagani. Na ilitarajiwa kwamba Wakristo au raia, wale waliojikuta ndani ya mipaka ya Milki ya Kirumi.

Ilitarajiwa kwamba wangeabudu na kushiriki na kushiriki katika shughuli za ibada kwa ajili ya miungu ya kipagani, lakini pia kwa mfalme mwenyewe. Baada ya yote, Roma ilionekana kama ile inayozalisha, au kwa kawaida Roma ilionekana kwa mtazamo chanya. Yaani, Roma ilikuwa na jukumu la kuzalisha na kutoa amani kwa wote waliokuwa ndani ya himaya yake, na ndani ya mipaka yake.

Kila mtu alikuwa na deni la shukrani kwa Roma na mfalme kwa sababu ya amani na ustawi, kiuchumi, ambao watu walifurahia. Yote hayo yalikuwa matokeo ya Roma, utawala wa Kirumi, na mfalme wa Kirumi. Tayari tumeona kwamba uhusiano kati ya mlinzi na mteja, nguvu hiyo ya mlinzi na mteja labda iliendeshwa na mfalme wa Kirumi kuhusiana na raia wa Roma.

Hiyo ni, tena, kwa kuwa Roma na mfalme walionekana kuwa na jukumu la ustawi wa watu, kwa upande wa amani iliyowapa, na ustawi wa kiuchumi. Watu walikuwa na deni la shukrani kwa Roma na mfalme, na walihitaji kuelezea hilo kama usemi unaofaa wa mteja kwa mlinzi wake. Hata hivyo, tumeona pia kwamba maisha ya

kisiasa na kiuchumi ya Roma yangukuwa yameunganishwa, yameunganishwa bila kutenganishwa, na maisha ya kidini.

Tena, Roma mara nyingi ilihusishwa na mungu wa kike Roma, na tayari tumesema miji hii yote ingekuwa na mahekalu yaliyojengwa kwa heshima ya mfalme, mbele ya ibada ya kifalme, mfumo wa kumwabudu mfalme, kuonyesha deni la shukrani kwa mfalme, kuonyesha utii kwa mfalme, lakini pia miungu mingine ya Kirumi. Kwa kweli, biashara nyingi au fursa za biashara, ikiwa ni pamoja na iwe ilikuwa biashara ya nguo, au iwe ilikuwa biashara ya kibiashara, au hata biashara, kufanya kazi na biashara ya meli, karibu zote zingekuwa zimejaa matukio ya kumwabudu mfalme au miungu ya kipagani. Na hivyo mtu anaweza kuanza kuona, mbele ya fursa hizi zote za kushiriki katika ibada ya kipagani au ibada ya mfalme, Kwa Wakristo, swali linatokea, ni kwa kiwango gani naweza kushiriki katika maisha na utamaduni wa Roma, na jamii ya Kirumi, ambayo ingejumuisha kushiriki katika desturi zake za kidini, na desturi zake za kuabudu sanamu, ni kwa kiwango gani mtu angeweza kufanya hivyo, na bado kudumisha utii na uaminifu wake kwa nafsi ya Yesu Kristo? Baadhi ya Wakristo walikataa kushiriki katika maisha ya Roma, hasa katika ibada ya kifalme, na fursa za kumwabudu mfalme na miungu mingine ya kipagani, na walikataa kufanya hivyo kwa sababu haikuwa sawa na ibada ya pekee ambayo ilikuwa ya Mungu na Yesu Kristo, na kwa hivyo wangepata matokeo, labda kupitia kupoteza kazi, au aina nyingine za mateso.

Mtu mmoja tayari amekufa, kulingana na kitabu cha Ufunuo, ingawa haionekani kama kuna kitu kama mateso yaliyoenea kote katika himaya au yaliyoidhinishwa rasmi bado. Mateso mengi, hasa yale yaliyosababisha kifo, yangukuwa zaidi katika ngazi ya ndani, na yangukuwa ya hapa na pale. Ingekuwa wasomi wa ndani ambao walikuwa wakiwashinikiza Wakristo kufuata sheria.

Baada ya yote, hawataki jiji lao lionekane kama halina shukrani au la kuasi dhidi ya Roma kwa sababu ya kukataa kushiriki na kuonyesha shukrani kwa mfalme kwa kushiriki katika hafla mbalimbali za kuonyesha utii au kumwabudu mfalme au hata miungu mingine ya kipagani. Kwa hivyo shinikizo kubwa la kufuata sheria lilikuja katika ngazi ya wenyeji. Mwitikio mwingine kwa hali hii ungekuwa maelewano.

Wakristo wengi huenda hawakufikiria tena kuhusu kile walichokuwa wakifanya. Walikuwa tayari kabisa kushiriki katika uchumi wa Kirumi na kupata riziki na kuwa matajiri, lakini pia katika kufanya hivyo ili kushiriki katika mfumo mzima wa kidini wa ibada ya mfalme na hata ibada ya miungu mingine ya kipagani. Kwa hivyo hii ndiyo hali ambayo Yohana anaonekana kuizungumzia, Wakristo wanaopambana na ukweli huu.

Uwezekano mkubwa Ufunuo uliandikwa, ingawa kumekuwa na tarehe kadhaa zilizopendekezwa, maarufu zaidi ni kwamba Ufunuo uliandikwa kuelekea mwisho wa karne ya kwanza, haswa karibu katikati ya muongo wa mwisho wa karne ya kwanza, chini ya utawala wa mfalme aliyetitwa Domitian. Aina ya Ufunuo, tofauti na maandishi ya Kirumi 6 ambayo tumeyazingatia hivi punde, aina ya Ufunuo ambayo tulitumia muda kuizungumzia chini ya ukosoaji wa aina, lakini Ufunuo una mchanganyiko wa kipekee wa aina tatu. Kwanza kabisa, ni ya aina ya apocalypse, au angalau hiyo ndiyo lebo ambayo tumeipa aina hii ya fasihi.

Hiyo ni aina ya fasihi inayorekodi uzoefu wa maono wa mwonaji anayeona maono ya ulimwengu wa mbinguni na ya wakati ujao na kuyaweka maono hayo katika lugha ya ishara sana. Kusudi la hili ni kumsaidia msomaji kuona uhalisia wake katika mwanga mpya. Kwa hivyo kwa kuandika katika aina ya fasihi ya apocalypse, Yohana anajaribu kuwafanya wasomaji wake waone hali yao katika mwanga mpya.

Ili kuwafanya, hasa kwa wale wanaolegeza msimamo, kuwafanya waamke na kuona kilicho hatarini. Ili kuona mtazamo tofauti kuhusu hali yao, mtazamo wa juu zaidi au wa mbinguni ambao Yohana amefunuliwa kwa Yohana na sasa anaupitisha kwa maandishi kwa makanisa yake. Tumeona pia ni unabii, kwa kuwa huu kimsingi ni tangazo, ujumbe unaozungumzia faraja, lakini pia ushauri na onyo, unaozungumzia watu wa Mungu.

Pia ni waraka, kwa kuwa mwandishi huwasilisha ujumbe unaofaa kwa wasomaji wake. Unakidhi hali na tukio maalum, kwa hivyo lazima uwe kitu ambacho kingeweza kueleweka. Kwa hivyo tunaposoma Ufunuo 12 na 13, tafsiri yoyote ya picha au alama zake au maandishi kwa ujumla, ambayo Yohana hangeweza kamwe kukusudia na wasomaji wake hawangeweza kamwe kuelewa, labda itakataliwa.

Kwa hivyo kwa kuzingatia historia hiyo, hebu tuangalie kwa undani zaidi sura ya 12 na 13 ya Ufunuo. Natumaini sitateleza na kusema hivyo mara nyingi sana. Ufunuo 12 na 13 unafuata sehemu katika sura ya 11 inayoelezea au kujadili mashahidi hao wawili.

Majadiliano ya mashahidi wawili yanaonyesha jukumu la kanisa katika muktadha wa tarumbeta. Kumbuka mapigo ya tarumbeta katika sura ya 8 na 9, yaliyoonyeshwa kwenye Kutoka. Baada ya kuonyesha tarumbeta hizi saba, sasa katika sura ya 11 Yohana anashughulikia swali la jukumu la kanisa katika haya yote.

Anaonyesha kwa maneno ya mashahidi wawili kwamba kanisa linapaswa kuwa shahidi mwaminifu hata katika mateso. Hata katikati ya upinzani na mateso. Cha kufurahisha ni kwamba, katika sura ya 11 Yohana anaelezea mnyama anayetoka katika shimo na kufanya vita na mashahidi hawa wawili.

Kwa kweli inawashinda. Kwa hivyo sura ya 12 na 13, nadhani, inaingia kwa undani zaidi kuliko sura ya 11 ili kuuliza chanzo ni nini, chanzo halisi cha mgogoro wa kanisa. Inaingia kwa undani zaidi kuhusu mgogoro huu kati ya mashahidi wawili au kanisa na mnyama.

Sasa tutaona katika sura ya 12 hadi 13, mwandishi anazungumzia kwa undani zaidi mgogoro huu kati ya mnyama na kati ya watu wa Mungu, kanisa. Tunapoangalia sura ya 12 na 13, basi tunapaswa pia kuuliza maana ya baadhi ya alama hizo. Ni matukio gani yanaweza kutajwa katika sura ya 12 hadi 13? Yanatokea lini? Je, hii inaelezea mambo yaliyotokea katika karne ya kwanza? Au inaelezea matukio yaliyotokea wakati wa kuja kwa pili kwa Kristo, mwishoni mwa dunia? Kwa hivyo tutahitaji kushughulikia maswali ambayo nadhani ni ya kipekee kwa Ufunuo kama ufunuo, kama unabii pia.

Sura ya 12 hadi 13 zinahitaji kushughulikiwa pamoja kwa sababu zinaunda kitu kimoja. Kimsingi zinawazunguka wanyama hawa watatu na pia mwanamke na uzao wake. Lakini tunapata watu watatu wa aina ya nyoka wa aina ya mnyama au mnyama au joka.

Tunamwona joka akicheza jukumu kuu katika sura ya 12. Lakini kisha tunamwona katika sura ya 13 watu wengine wawili wa aina ya mnyama ambao tutawaona wakielezewa kwa maneno yanayofanana sana kama joka. Na tayari tumemwona joka huyo akisimama ufukweni kana kwamba anatafuta au yuko tayari kuomba msaada zaidi.

Na anafanya hivyo kwa kuita watu wawili wa aina ya mnyama wanaofanana naye na wanaoelezewa kwa njia sawa na joka la sura ya 12. Kwa hivyo sura ya 12 na 13 huunda kitengo. Na tena watu hawa watatu wa aina ya mnyama labda huunda kile ambacho baadhi ya wafasiri wamekiita utatu usio mtakatifu.

Hilo ni tofauti na marejeleo katika kitabu chote cha Ufunuo. Kati ya kutoka kwa Mungu Baba, Mwenyezi, Mwenye Enzi Kuu, na Mwana-Kondoo, Yesu Kristo Mwana-Kondoo. Na kisha hatimaye Roho, Roho Mtakatifu anayeelezewa kwa njia mbalimbali kama vile roho saba za Mungu.

Sasa kama mbishi wa hilo tunapata utatu usio mtakatifu ambao ni joka. Na kisha mnyama huyu nambari moja ambaye mara nyingi hujulikana kama Mpinga Kristo. Yule ambaye ni kinyume na yule ambaye ni mpinga Kristo.

Na hatimaye mnyama nambari tatu ambaye angelingana na Roho Mtakatifu labda. Na kama kuna ulinganifu sahihi kunaweza kuwa na mwingiliano kidogo. Inaonekana kuna utani ulio wazi kati ya viumbe watatu wa kinyama hapa na utatu wa Mungu, Mwanawe Yesu Kristo, na Roho.

Ambayo tayari imetajwa katika sura ya 1 ya Ufunuo. Kwa hivyo ili kuipunguza na kuangalia sura ya 12 na 13 kwa undani zaidi. Kuanzia sura ya 12 na tunachotaka kufanya ni kuwa macho ili kuhesabu alama moja.

Na labda historia yao na maana zao na kile wanachorejelea. Lakini pia jinsi simulizi linavyoendelea. Na tena tulisema sehemu ya aina ya apocalypse ni simulizi ya uzoefu wa maono.

Kama vile fasihi ya masimulizi, kuna hadithi, harakati, masimulizi. Na haitoshi tu kutenganisha alama na kuuliza zinamaanisha nini. Lakini kuwa macho kwa maandishi yote na yanachofanya.

Kwa hivyo ishara ya kwanza ya kuvutia tunayoitambulisha katika sura ya 12 ni mwanamke huyu mwenye nyota 12 kichwani mwake. Na mengi ya haya yanatoka katika Agano la Kale. Labda mwanamke hapa ni mfano wa Israeli wa Agano la Kale.

Na tutaona kwamba katika sehemu iliyobaki ya sura hii marejeleo haya kwa Israeli kama watu wa Mungu yataungana na kuwa wafuasi wa Yesu mwenyewe. Ambao mwishoni kabisa mwa sura ya 12 wanaelezwa kama wale wanaoshika... Tazama sura ya 12 na mstari wa mwisho kabisa. Wale wanaotii amri za Mungu na kushika ushuhuda wa Yesu.

Ni wazi kwamba ni marejeleo ya kanisa lake, wafuasi wa Yesu. Kwa hivyo kwa njia fulani tutawaona watu wa Mungu kutoka kwa mtazamo wa Israeli. Lakini pia watu wa Mungu kupitia Yesu Kristo ambao pia unawajumuisha Mataifa.

Kanisa lake. Ingawa mwandishi haonyeshi wazi ni lini moja linaungana na lingine. Lakini zaidi anapendezwa na kuwaonyesha watu wa Mungu.

Inajumuisha Israeli na watu wa Mungu, kanisa pia. Lakini tutaona sura ya 12 inaonekana kufuata hadithi. Kuanzia na mwanamke huyu ambaye pengine anawakilisha watu wa Mungu katika Agano la Kale, taifa la Israeli.

Na mwanamke huyu anaonyeshwa kama karibu kujifungua mtoto. Na kabla hatujaangalia utambulisho wa mtoto huyo, mwandishi anaanzisha umbo lingine. Joka huyu mbaya ambaye kazi yake katika maandishi haya ni kumfuata mwanamke.

Kwa sababu mwanamke huyu ana mimba ya mtoto ambaye ametambulishwa waziwazi ili kuonyesha udanganyifu wa Agano la Kale. Mtoto huyu ametambulishwa kama mtoto wa kiume ambaye atatawala mataifa yote kwa fimbo ya chuma. Dokezo dhahiri kurudi kwenye Zaburi sura ya 2 na mstari wa 8. Ambayo zaburi ya Agano la Kale mara nyingi huonekana ikionyeshwa kama zaburi ya kifalme au zaburi ya kimasihi.

Hilo linatajwa katika Agano Jipya kwa kumrejelea Yesu Kristo. Kwa hivyo mwandishi kwa kurejelea Agano la Kale anaweka wazi kwamba mtoto ambaye mwanamke huyu ana mimba si mwingine ila Yesu Kristo. Mtawala wa kimasihi, mwana wa Daudi.

Atakayetawala mataifa yote kwa fimbo ya chuma katika kutimiza Zaburi sura ya 2. Kwa hivyo sasa joka linamfuata mwanamke ili kummeza na kumwangamiza mtoto huyu. Lakini kama andiko linavyoonyesha wazi, mtoto huyo anaokolewa kutoka kwenye makucha au meno ya joka huyu. Na anainuliwa na kupaa mbinguni.

Kwa hivyo kumkasirisha joka na kumnyima joka mawindo yake. Sasa hili, jambo moja la kuvutia ni hadithi hii kama ilivyoielezwa katika maandishi haya. Ingawa mtu anaweza kuitambua waziwazi na hadithi nyingine ambayo tutaitaja baada ya muda mfupi tu.

Pia inaonyesha hadithi ya kawaida katika ulimwengu wa Kigiriki na Kirumi. Hiyo ni, kuna idadi ya hadithi za Kigiriki na Kirumi zinazofuata hadithi au simulizi inayofanana. Huyo ni mungu wa kike ambaye anakaribia kujifungua mtoto wa kiume.

Na joka au mnyama anayemfuata na kujaribu kummeza mwana. Na kwa kawaida mwana humfuata, wakati mwingine mwanamke huzaa mwana. Na katika hadithi moja mwana hupelekwa kisiwani hadi atakapokua.

Na kisha anarudi na kumuua joka aliyekuwa akimfuatilia mwanamke hapo awali. Na kwa kawaida mwana ni mungu, mmoja wa miungu ya Kigiriki na Kirumi. Lakini inaonekana Yohana anaichukulia hadithi hii, si kuikubali hadithi hiyo.

Lakini kuchukua hadithi ya kawaida na kuonyesha kwamba hadithi hii ina uhalisia wa kihistoria. Yaani, ni vigumu kusoma Ufunuo 12 na kutoiona, angalau katika umbo la muhtasari. Katika umbo tofauti sana, umbo la mfano zaidi, hadithi ya kuzaliwa kwa Kristo.

Lakini angalia imebanwa. Mara tu mtoto anapozaliwa, anachukuliwa juu mbinguni na kuinuliwa na kupaa mbinguni. Kwa hivyo katika hili tunaona katika umbo lililobanwa marejeleo ya kuzaliwa na maisha halisi na kisha ufufuo na kupaa kwa Kristo mbinguni.

Hivyo kukatisha tamaa jaribio la joka la kumuua na kumwagamiza mwana. Inashangaza sana kwamba joka baadaye katika mstari wa 9 limetambuliwa, tena mwandishi anatutambulisha kwa kuunganisha joka hili na marejeleo ya Agano la Kale. Anasema, Joka alitupwa chini, yule nyoka wa kale aitwaye Ibilisi au Shetani ambaye anaupotosha ulimwengu wote.

Rejea hiyo kuhusu nyoka wa kale inamtambulisha waziwazi joka huyu wa Ufunuo 12 na nyoka, nyoka aliyemdanganya Adamu na Hawa katika Bustani ya Edeni. Na inamtambulisha kama ibilisi au Shetani. Kwa kutumia maneno unayopata kwingineko katika Agano Jipya kumrejelea mpinzani huyu mkuu wa Mungu na makusudi yake.

Tutarudi kwenye hilo baada ya muda mfupi tu, marejeleo hayo ya Mwanzo. Lakini marejeleo mengine machache muhimu ni, kwanza kabisa, kumbuka kwamba mwanamke huyu anakimbilia jangwani. Tena hatupaswi kuuliza maswali kuhusu kijiografia ambapo hili linatokea na kinachoendelea.

Jangwa lilikuwa ishara tu ya uhifadhi wakati huu. Kwa hivyo kwa kumfanya mwanamke akimbilie jangwani, wazo la hili ni kwamba Mungu sasa anawalinda watu wake. Ingawa joka anamfuata, Mungu huwalinda na kuwalinda watu wake na kuwatunza.

Kwa hivyo tena mwanamke harejelei mwanamke halisi, bali ni mfano. Tena hii inaweza kuakisi wazo la Agano la Kale la kuwarejelea watu wa Mungu kama mwanamke, kama mke, kama bibi arusi wa Yahweh au kitu kama hicho. Kwa hivyo

hata katika Agano la Kale unamkuta mwanamke mara nyingi akiwaashiria watu wa Mungu, Israeli katika Agano la Kale.

Kwa hivyo kwa kumfanya mwanamke huyu akimbilie jangwani, hii ni ishara wazi ya ulinzi na usalama wake. Na Mungu akimlinda na kumtunza hata mbele ya ghadhabu ya joka huyu, ambaye anatambulika kama Shetani. Lakini marejeleo zaidi yanafuata kwamba una hadithi hii ya kuvutia katika 7-9 ya Shetani akipigana na Mikaeli na malaika zake na kushindwa na kutupwa kutoka mbinguni.

Na swali ni, hili lilitokea lini? Hili linatokea wapi? Kwa nini linatokea hapa katika maandishi? Huenda hili ni jambo lingine, kuanzia mstari wa 7 hadi mstari wa 12, hili ni maelezo zaidi. Kwa maneno mengine, hili labda halitokei kwa mpangilio wa matukio baada ya 1-6. Kwa hivyo haisemi kwamba joka alifanya hivi na kisha kufuatia kile, basi tukio hili linatokea katika historia.

Lakini badala yake nadhani mistari ya 7-12 inarudi nyuma na kuelezea kwa undani zaidi kinachotokea katika 1-6. Na kwa hivyo una vita hivi kati ya Mikaeli na malaika zake. Kumbuka fasihi ya apokalipsi inashughulikia uhalisia wa mbinguni usio na kifani kama tafakari ya kinachoendelea duniani.

Kwa hivyo sasa, katika mtindo wa kweli wa mwisho wa dunia, Yohana anaona maono haya ya mbinguni ya vita hivi mbinguni ambapo Mikaeli na malaika zake wanapigana dhidi ya joka huyu ambaye tumefahamishwa katika mstari wa 1-6. Na marafiki zake, au malaika zake, nao wanapigana na kushiriki vitani. Na katika mstari wa 8-9, Shetani anatupwa chini na anashindwa.

Na mtu anataka kujua, hili lilitokea lini na hili linarejelea tukio gani? Nadhani ufunguo ni kusoma mistari ya 10-12. Na hasa mistari ya 10-11, kisha nikasikia sauti kubwa. Sauti katika Ufunuo mara nyingi hutafsiri matukio.

Kwa hivyo utakuta watu fulani, sauti za mbinguni au nyimbo za kidini au viumbe vya malaika wakisema mambo. Mara nyingi hotuba au sauti au nyimbo katika Ufunuo hutafsiri matukio yanayotokea. Na nadhani mistari ya 10-11 labda hutafsiri tukio hili la Mikaeli na malaika zake wakiwashinda joka na malaika zake.

Mstari wa 11, nitausoma tena. Kisha nikasikia sauti kubwa ikisema, Sasa wokovu na nguvu na ufalme wa Mungu umekuja, na mamlaka ya Kristo wake; kwa maana mshitaki wa ndugu zetu, wanaowashitaki mbele za Mungu wetu mchana na usiku, ametupwa chini. Mstari wa 7-9.

Walimshinda, yaani, hawa washtaki, ambao nadhani ni watu wa Mungu, walimshinda kwa damu ya Mwana-Kondoo na kwa neno la ushuhuda wao. Nadhani mistari ya 7-9 tena ni taswira ya mfano ya kushindwa kwa Shetani na malaika zake wakati wa kifo cha Yesu Kristo. Damu ya Mwana-Kondoo au kifo cha Yesu Kristo kilikuwa kushindwa kwa mwisho kwa Shetani na malaika zake.

Kwa hivyo kama nilivyosema, 7-10 inatafsiriwa na sauti hii katika 10-12 inaelezea zaidi kinachoendelea katika 1-6. Chanzo halisi cha kushindwa kwa Shetani basi ni kifo cha Yesu Kristo msalabani. Na hii inaelezea zaidi kwa nini anajaribu kummeza mwanamke, kwa nini anamfuata mwanamke na kwa nini anahitaji kuwekwa jangwani ili kuokolewa na kupata usalama ni mstari wa 12.

Ibilisi, yule joka aliyetupwa chini, sasa amejaa ghadhabu kwa sababu anajua kwamba muda wake ni mfupi. Kwa hivyo kile tutakachosoma katika sehemu iliyobaki ya 12-13 ni matokeo ya kile kinachotokea katika sehemu ya kwanza ya 12. Shetani ameshindwa na kutupwa chini, amenyimwa uwezo wake wa kumwangamiza mtoto.

Sasa, kwa sababu ameshindwa, ametupwa kutoka mbinguni wakati wa kifo cha Yesu Kristo, damu ya Kristo, kifo cha Kristo kimeashiria kushindwa kwa joka. Kwa hivyo

sasa kwa kuwa anajua kwamba wakati wake ni mfupi, sasa ataachilia ghadhabu na hasira yake juu ya mwanamke na uzao wake. Kwa hivyo hiyo inatuleta kwenye sehemu iliyobaki ya sura ya 12.

Joka alipoona ametupwa chini, sasa anamfuata mwanamke, ambaye tulisema anawakilisha watu wa Mungu. Lakini labda sasa mwanamke huyo ni zaidi ya taifa la Israeli tu. Mwanamke huyo anajumuisha wale, kama sura ya 12 inavyoisha, wale wanaoshika amri za Mungu na ushuhuda wa Yesu Kristo, ambao kwa wazi ungekuwa marejeleo ya watu wapya wa Mungu, Wayahudi na Mataifa, wanaounda kanisa ambalo lilikuwa la Yesu Kristo na ni watu wa Mungu kwa sababu ya kuwa wa Kristo.

Lakini kuna tofauti ya kuvutia inayoendelea hapa kwamba, tena, tukijaribu kuielewa katika kiwango halisi, tutasababisha kufanya jambo moja nayo, lakini nadhani njia bora ya kuielewa ni kuisoma kwa mfano, kama Ufunuo, kama aina ya Ufunuo, nadhani inatuomba tuisome. Na hiyo ni kwamba, utaona kwamba kuna tofauti kati ya mwanamke na uzao wake. Tumesema mwanamke anarejelea watu wa Mungu, lakini basi uzao wa mwanamke ni akina nani? Je, hawa ni watu wengine? Je, mwanamke Israeli na uzao wake ni mtu mwingine, labda kanisa, au Mataifa? Tutawezaje kumwelewa mwanamke na uzao wake? Je, hawa ni viumbe viwili tofauti? Naam, tukiisoma kihalisi, hiyo ingeonekana kuwa hivyo, lakini nadhani bora ni kuelewa kwa mtindo wa kweli wa apocalypse, tunahitaji kusoma hii kwa mfano, kwa hivyo mwanamke na uzao wake, hata hivyo, haina maana katika kiwango halisi.

Katika kiwango cha mfano, labda zote zinarejelea kitu kimoja. Mwanamke na uzao wake labda wote ni ishara ya watu wa Mungu. Lakini, labda ni ishara ya watu wa Mungu kutoka mitazamo miwili tofauti.

Angalia, kama tulivyokwisha sema, mwanamke, nyuma katika mstari wa 6, anakimbilia jangwani, ambapo yuko mahali palipoandaliwa na Mungu, ambapo

atatunzwa kwa siku 1260. Kisha angalia katika mstari wa 14, joka sasa linamfuata mwanamke, na linasema, kulingana na ukweli kwamba hakuweza kumwangamiza mtoto huyu, Yesu Kristo, ambaye atatawala mataifa kwa fimbo ya chuma, na kulingana na ukweli kwamba ni kupitia kifo chake na ufufuo ndipo Shetani ameangamizwa na kutupwa kutoka mbinguni na kushindwa, sasa, kwa hasira yake, anamfuata mwanamke huyu, lakini mstari wa 14, mwanamke alipewa mabawa mawili ya tai mkubwa, ili aruke hadi mahali pake palipoandaliwa jangwani, ambapo angetunzwa kwa wakati, nyakati, na nusu wakati, mbali na nyoka. Kwa hivyo, katika picha hizi zote mbili, unamkuta mwanamke huyu akienda mahali, jangwani, ambapo anahifadhiwa na kutunzwa, mbali na Shetani, lakini, baada ya hayo kutokea, kuanzia mstari wa 17, baada ya majaribio yote ya kumwangamiza mwanamke huyu, hata wakati anaonekana kumfikia, dunia inafunguka na kumeza jaribio la Shetani la kumwangamiza mwanamke huyo, ili mwanamke huyo ahifadhiwe, Shetani hawezi kumfikia.

Kwa hivyo, anakasirika katika mstari wa 17, na anawafuata wazao wengine wa mwanamke huyo, ambao, inaonekana, anaweza kuwapata. Kwa hivyo, tufanye nini kuhusu hili? Ikiwa mwanamke na watoto wanarejelea kitu kimoja, Shetani anawezaje kutoweza kumpata mwanamke huyu, lakini anaweza kuwafuata wazao wake? Nadhani, hii ndiyo njia ya Yohana ya kupendekeza, watu wa Mungu, kanisa, kwa upande mmoja, wanahifadhiwa na kuhifadhiwa, Shetani hawezi kuwaangamiza na kuwagusa hatimaye. Hata hivyo, huo ndio mtazamo wa mwanamke.

Hata hivyo, kutokana na mtazamo wa uzao wake, watu wa Mungu wanaweza kuteswa, baadhi yao hata kufa. Hata hivyo, hatimaye, kanisa la Mungu na watu wake, hasa kiroho, hawawezi kudhurika na hawawezi kuharibiwa. Mateso ya kimwili hayawezi kuharibu uhusiano wa watu wa Mungu na Mungu mwenyewe.

Na tutaona, hatimaye, kupitia uumbaji mpya, Mungu atawatetea watu wake. Kwa hivyo, hatimaye, haijalishi ni kiasi gani Shetani anaweza kusababisha matatizo kwa watu wa Mungu kimwili kupitia mateso, huo ndio mtazamo wa uzao. Ingawa anaweza kusababisha matatizo kwa kanisa kimwili na kimwili, kutoka kwa mtazamo wa mwanamke, hatimaye, kanisa haliwezi kudhuriwa na kuharibiwa.

Bado ni watu wa Mungu ambao atawatii, na atatimiza ahadi zake kwao. Kwa hivyo, mwanamke na uzao wake huenda wanarejelea kitu kimoja, kanisa, watu wa Mungu, lakini inaangaliwa kutoka mitazamo miwili tofauti. Wamehifadhiwa kiroho, lakini bado wanakabiliwa na mateso mikononi mwa joka huyu.

Mambo mawili ya mwisho ninayotaka kuyaangalia ni kwamba, tayari tumezungumzia kuhusu idadi hiyo ya miaka mitatu na nusu katika mstari wa 14, au wakati, nyakati, na nusu wakati, na tayari nimependekeza lugha hii isichukuliwe kihalisi kumaanisha kipindi maalum cha wakati uliopita au ujao, lakini miaka mitatu na nusu ni ishara ya kipindi chote cha mateso ya kanisa, kuanzia karne ya kwanza. Tena, Yohana anajaribu kuyasaidia makanisa kuelewa yanachopitia chini ya utawala wa Kirumi, hasa kwa Wakristo wanaoteseka, au hata kwa wale ambao hawateseka, lakini wanahitaji kufahamu hitaji la kuacha kuafikiana na kumkumbatia Yesu Kristo, bila kujali matokeo yake. Yohana sasa anajaribu kuwasaidia kuelewa asili halisi ya mgogoro wao.

Kwa hivyo, nadhani miaka mitatu na nusu inarejelea tu kipindi chote cha uwepo wa kanisa, kwani linapambana na mateso ambayo yanachochewa hasa na Shetani. Kipindi chote chote cha mgogoro wa kanisa na ulimwengu, ambacho Yohana anakiweka wazi sasa, nyuma yake hakuna mwingine ila Shetani mwenyewe. Kipengele kingine cha kuongeza kwenye hadithi hii ni kurudi kwenye marejeleo hayo kwa Shetani katika mstari wa 9, ambapo anaelezewa kama nyoka wa kale, akiunganisha wazi maandishi na Mwanzo sura ya 3. Nataka kuangalia maandishi haya

tena, lakini kwanza kabisa nataka kusoma Mwanzo 3, 15-16, na kisha maandishi hayo yakisikika masikioni mwetu, kurudi kwenye Ufunuo sura ya 12 na 13, na kuandika uhusiano unaowezekana.

Kwa hivyo, sura ya 3, mara tu baada ya Shetani kuwajaribu Adamu na Hawa kutenda dhambi kupitia udanganyifu, jambo la kuvutia, angalia katika mstari wa 9 wa sura ya 12 ya Ufunuo, joka anaitwa yule anayeongoza ulimwengu wote kupotea. Shetani anaonyeshwa kimsingi kama mdanganyifu, na hivyo ndivyo hasa anavyowafanya Adamu na Hawa kutenda dhambi, kwa kuwadanganya. Lakini kisha, kufuatia hilo, Mungu anaanza kuzungumza na nyoka na mwanamke katika mstari wa 15 na 16, na nyoka na Hawa.

Kwa nyoka asema, Nitaweka uadui kati yako na mwanamke, na kati ya uzao wako na wake. Atakuponda kichwa, yaani, uzao wa mwanamke utakuponda kichwa, na kichwa cha nyoka, na wewe, nyoka, utamgonga kisigino, yaani, uzao wa kisigino cha mwanamke. Na kisha mstari wa 16, kwa mwanamke akamwambia, Nitakuzidishia sana uchungu wa kuzaa, kwa uchungu utazaa watoto.

Sasa kumbuka vipengele hivyo vyote, na urudi nyuma na usome Ufunuo sura ya 12 na 13. Ona kwamba inaanza na mgogoro kati ya mwanamke na joka, vita au mgogoro kati ya mwanamke na joka juu ya mwanawe. Na hata baada ya mwana kuzaliwa, joka humfuata mwanamke.

Kwa hivyo hiyo ndiyo sehemu ya kwanza ya mstari wa 15 wa Mwanzo 3. Lakini pia kumbuka kwamba kinachotokea ni kwamba, joka kisha anaishia kwenda, si kumfuata mwanamke, bali kumfuata mbegu ya mwanamke. Angalia lugha hiyo ya mbegu.

Lakini mtu anaweza kuuliza, je, Mwanzo haisemi kwamba uzao wa joka utafuata uzao wa mwanamke? Hapa ndipo sura ya 13 inapoingia, Ufunuo. Watu hawa wawili wa aina ya wanyama ni uzao wa joka. Wanaelezewa kama yeye.

Anasimama ufukweni mwishoni mwa sura ya 12 ili kuwaita. Kwa hivyo una vipengele hivyo vyote viwili. Kuna mgogoro kati ya joka na mwanamke katika sura ya 12, na pia kuna mgogoro kati ya uzao wa joka, sura ya 13, na uzao wa mwanamke katika sura ya 12 na 13.

Angalia marejeleo hayo katika simulizi la Mwanzo katika 3.15 kuhusu kuchubua, kuponda kisigino, ambayo yanaweza kumaanisha Shetani akimfuata, anataka kummeza mwana. Na kwa hivyo anaweza kuponda kisigino chake, hasa kupitia kifo cha Yesu Kristo. Lakini kisha inasema kwamba mwana, uzao wa mwanamke, utamponda kichwa.

Na swali ni, tunapata wapi kichwa cha joka kikiwa kimepondwa? Kwa njia fulani unaweza kuhitimisha kwamba vita na kushindwa kwa Shetani katika sura ya 7 hadi 12 ya sura ya 12 ya Ufunuo ni kupondwa kwa kichwa cha Shetani. Lakini ukiruka juu, ingawa hii haimaanishi joka haswa, bali mmoja wa uzao wa joka, angalia mnyama huyo nambari moja, ambaye anaelezewa kama joka, angalia kile kilichosema kumhusu. Mstari wa 3 wa sura ya 13, ukielezea mnyama huyu, unasema, Kichwa kimoja cha mnyama kilionekana kuwa na jeraha la kufisha, lakini jeraha la kufisha lilikuwa limepona.

Sasa kunaweza kuwa na mambo mengine yanayoendelea, lakini inaonekana kwangu kwamba, nadhani mawili haswa. Nambari ya kwanza, nadhani hii ni kejeli ya Yesu Kristo. Kwa maneno mengine, inamwonyesha mnyama kwa njia ile ile ambayo Yesu Kristo alikuwa amekufa na sasa yuko hai, sura ya 1 ya Ufunuo, sasa mnyama anaonekana kuwa na uwezo wa kumwiga Kristo.

Ana nguvu sana. Lakini pili, nadhani hii labda ni dokezo la simulizi la Mwanzo. Hili ni pigo kubwa kwa kichwa cha joka kupitia kuponda kichwa cha mmoja wa wafuasi wake, mmoja wa wazao wake.

Pia angalia jambo lingine la kuvutia mwanzoni kabisa mwa sura ya 12. Angalia jinsi mwanamke huyo anavyoelezewa. Alikuwa mjamzito na akalia kwa uchungu kama karibu kujifungua, jambo ambalo huenda linaakisi Mwanzo 3.16 na ahadi ya mwanamke huyo kwamba angezaa kwa uchungu, kwamba angezaa watoto, kwamba angalia kwa uchungu.

Sasa swali ni, umuhimu wa hili ni upi? Je, ni nini maana ya tafsiri ya dokezo hili la Mwanzo sura ya 3? Hilo linaletaje tofauti katika maana ya maandishi? Nadhani linaweza kuwa hili. Tayari tumeona kwamba moja ya mambo yanayoendelea katika sura ya 12 na 13, Yohana anajaribu kuwasaidia wasomaji wake kuelewa asili halisi ya mgogoro wao. Kurudi kwenye historia ya Ufunuo, kwa Wakristo wanaoishi katika Milki ya Kirumi, wengi wao wakipitia uadui mikononi mwa Roma, hii sasa inaelezea asili halisi ya mgogoro wao.

Na anachofanya Yohana ni kwamba anaweka mgogoro wao katika karne ya kwanza katika sehemu ya hadithi kubwa au simulizi inayorejea nyuma hadi uumbaji. Kana kwamba Yohana anataka kuwaambia wasomaji wake, kile unachopitia mikononi mwa Roma hakipaswi kuwa mshangao. Sio kitu kingine ila ni sehemu ya mgogoro wa zamani unaorejea nyuma hadi uumbaji.

Unachokiona kikiendelea ni mgogoro huu unaoendelea ambao unarudi nyuma hadi mwanzo wa uumbaji. Na sasa unaona ukiibuka tena katika hadithi yako. Ingawa jambo kuu ni kwamba Kristo tayari ameshatoa pigo la kifo.

Shetani tayari ameshindwa na anajua wakati wake ni mfupi. Kwa hivyo Wakristo katika Asia Ndogo ya karne ya kwanza, na tunaweza kusema Wakristo katika enzi yoyote wanaojikuta katika hali kama hizo, wanaweza kujipa moyo kwa sababu, nambari ya kwanza, wanajua hii si kitu kingine ila hadithi, hadithi ya zamani, mgogoro unaorudi nyuma hadi uumbaji. Na pili, Kristo tayari ameshatoa pigo la kifo na kumshinda adui, adui wa kwanza, Shetani, na kwa hivyo muda wake ni mfupi.

Kwa hivyo, wanaweza kujibu ipasavyo. Wanaweza kushikilia na wasielemewe na kukata tamaa kwa sababu sasa wanaweza kuona hali yao kutoka kwa mtazamo mpya na kwa mwanga mpya. Kwa hivyo sura hizi zinaonyesha na kuelezea asili halisi ya mapambano ya kanisa katika karne ya kwanza.

Tena, kwa majaribio, wanaangalia nje na kuona Milki ya Kirumi na shinikizo la kufuata na yote ambayo Milki ya Kirumi hufanya. Lakini Yohana, kwa mtindo wa kweli wa apokalipsi, anaonyesha mtazamo tofauti na anasema mambo si kama yanavyoonekana kweli. Lakini nyuma ya kile unachokiona duniani kuna pambano hili la muda mrefu na hata vita vya mbinguni vinavyoamua kinachoendelea kwa sasa.

Inawasaidia kuweka mgogoro wao katika muktadha wa nia kubwa na pana ya Mungu kwa historia na kwa watu wake. Katika sura ya 13, basi, tunatambulishwa, kama nilivyosema, kwa makundi mawili ya Shetani. Anasimama juu ya bahari kuwaita wafuasi wengine wawili wanaotoka duniani na baharini.

Wanyama hawa wawili huenda wana historia yao katika Agano la Kale. Wakati mwingine unapata watu kama wanyama au watu kama joka. Tuliangalia Isaya sura ya 51 na mstari wa 9. Rahabu, nyoka aliyechemwa, nyoka wa baharini.

Kwa hivyo unapata wazo hili la wanyama wanaohusishwa na bahari katika fasihi ya apokalipsi, lakini pia katika Agano la Kale. Wakati mwingine unapata wazo la

wanyama wawili, ambao mara nyingi huitwa Behemothi na Leviathani. Yohana anaweza kuwa na maandishi hayo na maandiko mengine akilini.

Lakini ni wazi anatumia taswira za kitamaduni, akichukua sanamu zinazofanana na mnyama au joka na kuzitumia kwa mfano kurejelea watu au mataifa mbalimbali. Kwa hivyo ninaposoma andiko hili hapa, kuna uwezekano mkubwa, ili kuunga mkono, ninaposoma andiko hili, tunahitaji kuuliza, kwanza kabisa, ni nini maana au maana zinazowasilishwa na sanamu hizi za mnyama? Na pili, wanaweza kurejelea nani au nani? Kwa hivyo kwanza kabisa, kwa kutumia sanamu za mnyama, nyoka, kama joka, iwe katika Agano la Kale au fasihi ya mwisho wa dunia au hata katika fasihi ya Kigiriki na Kirumi, sanamu ya mnyama au nyoka kwa kawaida huashiria sifa za uovu na machafuko na uadui, uharibifu, kila kitu kinachopingana na maisha na utaratibu, n.k. Kwa hivyo kwa kuonyesha, kwa kurejelea mnyama, nadhani Yohana anataka kuwasilisha mambo hayo yote.

Chochote anachorejelea, anataka kukihusisha na mifano ya wanyama wa zamani, au mifano ya wanyama katika fasihi nyingine. Yaani, watu au matukio au mataifa yanayohusiana na machafuko na uovu, na kile ambacho ni uadui, kile ambacho ni cha kishetani, kile ambacho ni cha uharibifu. Swali, hata hivyo, ni kwamba wanyama hawa wawili katika sura ya 13 wanarejelea nini? Kuanzia na ya kwanza, naona ni vigumu sana kwa msomaji wa karne ya kwanza, kumbuka tena, Ufunuo ni barua, ni unabii, inajaribu kuwasilisha ujumbe kwa wasomaji wa kwanza ili kuelewa hali yao.

Ninaona ni vigumu kufikiria kwamba msomaji wa karne ya kwanza angemtambua mnyama huyu wa kwanza na kitu chochote au mtu yeyote isipokuwa Roma ya karne ya kwanza na labda Mfalme wa Kirumi. Na kwa hivyo kile mwandishi anachofanya basi, tena, ni kujaribu, wasomaji waangalie katika muktadha wao wa karne ya kwanza na kuona Milki hii tukufu na kubwa ya Kirumi, na wanamwona Mfalme kwenye kiti chake cha enzi na anawajibika kwa amani na baraka hizi zote na ustawi,

na wanaitwa kumpa utii. Je, athari ya Yohana kuielezea Milki ya Kirumi, au Mfalme mwenyewe, kama kiumbe wa mnyama ni ipi? Ni kuwafanya wasomaji waone si kama inavyoonekana.

Kwa kweli, kilicho nyuma ya Milki ya Kirumi na Mfalme ni umbo hili la mnyama linalohusishwa na joka, nyoka wa zamani, ambaye anarudi nyuma hadi kwenye simulizi ya uumbaji. Kwa kweli, angalia pia jinsi mnyama huyu anavyoelezewa, mnyama huyu nambari moja, inasema, watu walimwabudu joka, au watu walimwabudu joka, kwa sababu alikuwa amempa mnyama mamlaka. Kwa hivyo joka katika sura ya 12 humpa mnyama mamlaka yake.

Mnyama sasa ni mwakilishi wa joka, na lengo lake pekee ni kuwaelekeza watu kwa mnyama. Kwa hivyo, kujihusisha katika jamii ya Warumi, katika biashara ya Warumi, na kushiriki katika fursa za kuabudu na kuonyesha utii kwa Mfalme, si jambo lisilo na madhara kama inavyoonekana. Lakini sasa, Yohana anasema, nyuma yake hakuna kitu kingine zaidi ya kumwabudu joka mwenyewe.

Lakini mnyama wa pili ni nani? Kwa maneno mengine, mnyama nambari moja ni Milki, Mfalme, anayedai kuabudiwa, anayetawala Dunia nzima katika umbo la Milki ya Kirumi, na labda Mfalme. Mnyama nambari mbili ni nani? Uwezekano mkubwa zaidi, mnyama wa pili, utaona unaposoma mistari ya 11 hadi 18 ya Ufunuo 13, kwamba mnyama wa pili pia anaelezewa kama mnyama nambari moja, na pia joka. Angalia mstari wa 11, alikuwa na pembe mbili kama mwana-kondoo, lakini alinena kama joka.

Kwa hivyo kwa njia fulani, mnyama nambari mbili, tena, ni uzao wa joka. Anawakilisha joka. Lakini inaendelea na kusema, alitumia mamlaka yote ya mnyama wa kwanza kwa niaba yake.

Kwa hivyo kazi kuu ya mnyama wa tatu, au mnyama wa pili, mnyama kutoka nchi kavu, katika mstari wa 11 hadi 18, ni kuelekeza, na kuelekeza umakini kwa, na kuwafanya watu wazingatie mnyama nambari moja, Milki ya Kirumi na Mfalme. Uwezekano mkubwa, mnyama nambari mbili labda aliwakilisha wasomi wa eneo hilo ambao walikuza na hata kudai watu kushiriki katika ibada ya kipagani au katika ibada ya Mfalme , katika mfumo wa kushiriki katika uchumi wa eneo hilo au mahekalu ya eneo hilo ambayo yalijengwa na kuwepo katika miji saba ambayo Ufunuo ulielekezwa. Uwezekano mkubwa, mnyama wa pili anawakilisha wasomi, au angalau mtu yeyote, yeyote anayekuza na kukuza ibada, na kulazimisha kuabudu, Milki ya Kirumi na Mfalme, kupitia , tena, kupitia hafla za ibada ya Mfalme, mfumo mzima wa ibada ya Kifalme, na hata ibada ya kipagani na kuelekeza umakini kwa Roma kama mungu wa kike Roma.

Kwa hivyo pengine, mnyama nambari mbili angewakilisha mtu yeyote anayehusika na kulazimisha watu kushiriki katika hilo. Mstari wa 14 ni wa kuvutia. Katika mstari wa 13 unasema, Yeye, mnyama wa pili, alifanya ishara kubwa na za miujiza, hata kusababisha moto kushuka kutoka mbinguni hadi duniani mbele ya watu.

Kwa sababu ya ishara alizopewa kufanya kwa niaba ya mnyama wa kwanza, aliwadanganya wakazi wa dunia. Akawaamuru wasimamishe sanamu kwa heshima ya mnyama huyo, ambaye alijeruhiwa kwa upanga lakini akaishi. Tena, kusimamisha sanamu ya mnyama huyo, je, inawezekana kwamba hilo linarejelea mahali patakatifu tofauti kwa heshima ya Mfalme ? Lakini ninachotaka utambue ni uhusiano kati ya kudanganya tena, uwezo wa kuwadanganya wakazi wa dunia katika mstari wa 14, na maelezo ya joka katika mstari wa 9. Anaongoza ulimwengu wote kupotea.

Kwa hivyo moyoni, moyoni mwa kinachoendelea, ni kana kwamba Yohana anasema kwamba watu wanapotazama na kuona himaya hii kubwa na faida zote zinazotolewa nayo, na uzuri na mng'ao wote wa Milki ya Kirumi, kile Yohana anataka kuona ni

kwamba hii ni sehemu ya hila, hii ni sehemu ya hila ya udanganyifu ambayo hatimaye hurudi kwa Shetani mwenyewe. Kuwadanganya wasomaji wamfuate mnyama. Kuwadanganya wasomaji wafikirie kwamba wanaweza kuathiri imani yao katika Yesu Kristo na utii wao kwa Yesu Kristo na kwa Mungu kwa kushiriki katika mfumo wa ibada ya sanamu wa Milki ya Kirumi.

Sasa Yohana tena, unaona anachofanya? Anaangazia mwanga mpya kabisa kuhusu kinachoendelea katika karne ya kwanza ya Roma. Kwa kweli, kumbuka kwamba wao ni mnyama wa pili anayewakilisha wale wanaosimamia kutangaza mnyama wa kwanza, Milki ya Kirumi, Mfalme. Wanaweza hata kuweka vikwazo vya kiuchumi katika mstari wa 16 na 17 kwa wale wanaokataa kutii.

Mstari wa 18, siwezi kumalizia kwa kutosema chochote kuhusu mstari wa 18, nambari maarufu 666, na kumekuwa na kila aina ya mambo ya ajabu yaliyofanywa na hilo. Mfano mmoja ambao huwa napenda kusema ni wakati mmoja nilipokuwa nikiishi Minnesota nchini Marekani, nilienda kwenye tamasha la muziki wa Kikristo na ilibidi tuwe na vitambulisho vya mkono ili kuingia na vyote vilikuwa na nambari na karibu kila moja, nambari sita au saba za kwanza zilikuwa sawa, tatu za mwisho ndizo zilizobadilisha utambulisho, hiyo ilikuwa aina ya utambulisho wako ili uweze kuondoka na kurudi kwenye matukio. Niliangalia yangu mara tu nilipoipata na nambari tatu za mwisho zilikuwa 666 na baadhi ya watu huenda walifanya jambo kubwa kutokana na hilo na hata kukataa kuvaa kitu kama hicho.

Lakini nafikiria hilo kwa upande wa kinachoendelea katika maandishi haya na inahusianaje na matukio yetu ya kisasa ya kuona nambari, wakati mwingine mtu atakuwa na nambari ya simu yenye 666 au utaona nambari za leseni zenye 666 na tunachofikiria kuhusu mambo hayo kwa kuzingatia kinachoendelea katika Ufunuo. Kwanza kabisa, kanuni ya kwanza dhahiri ya kutumia tunapofikiria kuhusu matumizi ya maandishi haya ya kisasa ni kuibua tena kanuni, Yohana angeweza kumaanisha

nini na kuna uwezekano mkubwa wasomaji wake wangeelewa nini? Na hili, akilini mwangu, huondoa kiotomatiki kila aina ya uvumi wa kisasa kuhusu chipisi za kompyuta zilizowekwa ndani ya mtu au kadi za mkopo au mtandao au utambuzi maalum, iwe ni Saddam Hussein au mtu mwingine maalum, yote hayo ni zaidi ya upeo wa mwandishi na msomaji wa karne ya kwanza. Zaidi ya hayo, kumbuka kwamba hii si bahati mbaya, hii si tukio la bahati mbaya tu la nambari 666, hasa inapokuja baada ya 665 na kabla ya 667, lakini hii ni kupokea kwa makusudi alama hii na wale ambao watatoa utii kwa na hata kumwabudu mnyama.

Kwa hivyo nambari 666 katika Ufunuo 13 si tu mwonekano wa bahati mbaya wa nambari hiyo, ni kitendo cha makusudi kwa upande wa wasomaji kuipokea na kuikumbatia na kushiriki katika hiyo, chochote kile. Acha niseme mambo mawili. Nambari ya kwanza, kuna uwezekano mkubwa hii itaonekana kwa mfano kama mwenzake wa sura ya 7, ambapo watakatifu pia hupokea muhuri au alama inayoonyesha utambulisho wao.

Muhuri au alama hapa, 666, inakusudiwa kuonyesha utambulisho wa kweli wa wafuasi wa mnyama wa kwanza, Milki ya Kirumi au mfalme. Lakini pili, kati ya uwezekano wote, nadhani kuna mawili ambayo yanavutia. Nambari ya kwanza ni nambari 666 labda inalingana na angalau tahajia moja ya jina la Nero, mmoja wa Makaisari wanaojulikana zaidi.

Inaonekana Ufunuo uliandikwa muda mrefu baada ya Nero, ili kile ambacho Yohana anaweza kuwa anafanya ni kumtumia Nero tu, ambaye alijulikana kwa ukali wake na ukatili wake na uovu wake, akimtumia Nero kama aina ya mfano au ishara ya kile kinachoendelea katika siku za sasa za msomaji. Kwa hivyo 666 inaweza kuwa njia yao ya kusema kwamba kinachoendelea ni sawa na kile kilichoendelea na Nero. Kwa mara nyingine tena, kwa njia ile ile tunayoona uovu na machafuko, tunaona uovu

katika jaribio la kuwaangamiza watu wa Mungu, sasa wamejifanya mwili tena katika mfalme na hali ambayo wasomaji walikabiliana nayo.

Pili, inawezekana pia kwamba 666 inapungukiwa na nambari kamilifu 7. 666 inalingana na, au 666 inalingana na utatu mwovu, joka, mnyama nambari 1 na mnyama nambari 2, ambao wanapungukiwa na nambari kamilifu ya 7, labda inalingana na utatu mtakatifu wa Mungu na Yesu Kristo, Masihi wake na Roho. Lakini kwa vyovyote vile, tena ili kuunganisha maandishi haya, Ufunuo sura ya 12 na 13 hufanya kazi katika kitabu kuchunguza na kuelezea kwa undani zaidi, asili halisi ya mgogoro wa watu wa Mungu katika karne ya kwanza, lakini ningesema katika enzi yoyote. Asili halisi ya mgogoro si ya kimwili tu, lakini nyuma yake kuna vita vya kiroho, mgogoro wa kiroho, majaribio ya Shetani na uwezo wake wa kufufua vita hivi vinavyoendelea, uwezo wake wa kuwahamasisha wanadamu na taasisi kujiweka kama Mungu, kwa kiburi kama Mungu na kukandamiza na kupinga, hata kuwaua watu wa Mungu.

Sura ya 12 na 13 kisha huwasaidia watu wa Mungu kuelewa asili halisi ya mapambano na kuweza kuyajibu ipasavyo, kuweza kupinga mamlaka dhalimu zisizo za Mungu, lakini kuweza kuvumilia chini ya ukandamizaji na hata gharama ya mwisho ya kufia imani au kifo. Kwa namna fulani, sura ya 12 na 13 ya Ufunuo ni simulizi la mfano la kile Paulo anachosema katika Waefeso 6. Vita vyetu si dhidi ya nyama na damu, bali ni dhidi ya falme na mamlaka na mamlaka katika ulimwengu wa roho. Ufunuo 12 na 13 huwakumbusha wasomaji wake, vita vyenu vya kweli si dhidi ya nyama na damu.

Sio kwamba hiyo si vita halisi, hiyo sivyo Paulo au Yohana wanavyosema. Ni kweli, lakini asili halisi ya vita si vita vya mwili na damu na watawala na mamlaka ya ulimwengu wa kidunia, mfalme au Milki ya Kirumi, lakini vita vyako vya kweli ni vya kiroho na watawala na mamlaka katika ulimwengu wa mbinguni ambavyo kwa

mtindo wa kweli wa kiapokalipsi viko nyuma ya vita vya kidunia unavyokabiliana navyo. Kwa hivyo, wakijua asili halisi ya vita, wasomaji, wasomaji wa karne ya kwanza wa 12 na 13 na katika karne yoyote wameandaliwa vyema kuelewa na kujibu jamii au serikali au mtu yeyote anayejiinua kama Mungu na kupinga hilo, lakini pia kuvumilia na kuvumilia katika uso wa ukandamizaji na mateso.

Kwa hivyo mfano mmoja zaidi wa jinsi matumizi ya mbinu mbalimbali za tafsiri yanavyoweza kutusaidia kuelewa maandishi, kuelewa maana yake kulingana na muktadha wake wa kihistoria, lakini pia kuanza kutumia njia za jinsi tunavyotumia maandishi hayo kwetu kama watu wa Mungu wanaokiri neno la Mungu kama maandiko yaliyovuviwa na ambayo kupitia hayo Mungu anaendelea kuzungumza na watu wake leo.